

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania M. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem O.S.A. w W. i D. sp. z o.o. w W.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym i wysokość podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 lipca 2024 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 8 marca 2023 r., sygn. akt III AUa 1828/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 marca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie z odwołań M. J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym i w przedmiocie wysokości podstawy wymiaru składek, z udziałem O. S.A. w W. i D. sp. z o.o. w W., oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 12 sierpnia 2021 r., którym oddalono odwołania.

Odwołujący się M. J. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając ten wyrok w całości. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego

rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu i orzeczenie o kosztach postępowania za drugą instancję oraz o kosztach postępowania kasacyjnego.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie przepisu postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy - art. 233 § 1 k.p.c.

W treści uzasadnienia skargi kasacyjnej skarżący podniósł, że jego zdaniem w sprawie naruszone zostały następujące przepisy prawa materialnego: (-) art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p., przez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że umowa o pracę zawarta między ubezpieczonym a płatnikiem jest nieważna z uwagi na jej niezgodność z zasadami współżycia społecznego; (-) art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., przez ich zastosowanie i przyjęcie, że umowa o pracę była zawarta między ubezpieczonym a płatnikiem dla pozor; (-) art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz.1230 ze zm.; dalej: ustawa systemowa) w zw. z art. 22 k.p., przez ich błędne niezastosowanie i uznanie, że ubezpieczony nie spełnia warunków do podlegania obowiązkowo przewidzianym ubezpieczeniom. Podkreślił jednakże zarazem, że naruszenie wskazanych przepisów prawa materialnego nie jest zgłaszaną podstawą wnoszonej skargi kasacyjnej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że wnosi o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie potrzeby wykładni przepisów prawnych, których stosowanie przez sądy budzi poważne wątpliwości oraz wywołuje nieuzasadnione rozbieżności w orzecznictwie sądów. W ocenie skarżącego zadać należy pytanie: czy jeżeli ze względu na oczywistą wadliwość w postępowaniu przeprowadzonym przed sądem drugiej instancji, dotyczącą jakiegoś rodzaju kardynalnych błędów w postępowaniu dowodowym (np. przesłuchana zostanie jako świadek X osoba Y i na treści jej zeznań sąd ustali stan faktyczny), które nie będą jednak mieściły się w enumeratywnych podstawach nieważności i wznowienie postępowania nie będzie wchodziło w grę, a będzie to miało zasadniczy i widoczny dla wszystkich wpływ na wydane rozstrzygnięcie, to dotkniętej stronie będzie przysługiwała możliwość złożenia skargi kasacyjnej podlegającej rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jako oczywiście uzasadnionej według wypracowanych w doktrynie kryteriów? Zdaniem skarżącego, jak wskazał w pełni świadomego istniejącej obecnie praktyki, nie jest

zatem właściwym ewentualne odrzucenie skargi kasacyjnej tylko i wyłącznie ze względu na przyjęcie, że podanie przez stronę skarżącą w zakresie podstawy skargi z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. (czyli naruszenia przepisów postępowania mogącego mieć istotny wpływ na wynik sprawy), przepisu art. 233 § 1 k.p.c. (czyli zarzucie istotnego naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przez sąd drugiej instancji), ma skutkować jej niedopuszczalnością ze względu na znaczeniową tożsamość pojęć oceny dowodów występujących w treści obu cytowanych powyżej przepisów. Podstawową kwestią, która powinna zdaniem skarżącego zostać poddana ocenie Sądu Najwyższego jest problematyka zakresu działania normy prawnej wyrażonej przez ustawodawcę w treści art. 233 § 1 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną zainteresowana O. S.A. wskazała, że pozostawia rozstrzygnięcie w sprawie Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Stosownie do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Konieczne jest wykazanie przez skarżącego, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy odniósł się w swoim orzecznictwie do powoływanych szeroko w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestii. Jak zauważa sam skarżący orzecznictwo do art. 233 § 1 k.p.c. jest obszerne, a zarzut naruszenia tego przepisu nie może być podstawą zarzutu skargi kasacyjnej z uwagi na ograniczenia wynikające z art. 398³ § 3 k.p.c., ponieważ dotyczy kwestii oceny dowodów przez sądy *meriti* (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca

2014 r., I PK 309/13, LEX nr 1494015 oraz z dnia 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, LEX nr 1458681). Do postępowania kasacyjnego nie należy rozstrzyganie sporów o ocenę dowodów ani o prawidłowość ustalenia stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany. Sąd Najwyższy, nie jest sądem faktów, a wyłącznie sądem prawa. W zakresie jego ustawowych kompetencji nie mieści się korygowanie ustaleń faktycznych lub oceny materiału dowodowego dokonanego przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2018 r., I UK 437/17, LEX nr 2570520). Wyjątkowo zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może stanowić uzasadnioną podstawę skargi kasacyjnej jedynie wtedy, gdy skarżący, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, wykaże, iż sąd drugiej instancji rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, Legalis nr 97143; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2021 r., II USK 244/21, LEX nr 3317008).

Wskazać w tym zakresie można szerzej chociażby na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., III CSK 150/19, LEX nr 3008566, w którym wskazano, że zarzuty podnoszone w skardze kasacyjnej, mające podstawę w art. 233 § 1 k.p.c., co do zasady nie podlegają rozpoznaniu, wyjątek stanowić może tylko taka sytuacja, gdy z podnoszonej przez skarżącego argumentacji i treści zaskarżonego wyroku wynika, że podczas rozpoznawania sprawy sąd drugiej instancji dopuścił się tak rażącego naruszenia reguł postępowania dowodowego, iż jest widoczne wadliwe rozpoznanie sprawy, które doprowadziło do jaskrawo niesprawiedliwego rozstrzygnięcia i pokrzywdzenia strony. W postanowieniu tym podkreślono również, że wywiedzenie, że występuje taka sytuacja należy do podmiotu wnoszącego skargę kasacyjną i przekonania Sądu Najwyższego na etapie kwalifikowania skargi do przyjęcia do rozpoznania, że ma się do czynienia z takim wyjątkowym wypadkiem. Ponadto z reguły przesłanką przyjęcia skargi do rozpoznania jest wówczas oczywista jej zasadność, uregulowana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący takiej argumentacji nie zawarł, mimo że sam wielokrotnie podnosi, że zdaje sobie sprawę z tego, że w istocie składana skarga kasacyjna znajduje się na granicy jej odrzucenia. Przede wszystkim, powołując się na jeden tylko zarzut kasacyjny i to o charakterze procesowym, którego podstawą jest naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 233 § 1 k.p.c., należało dokonać bardzo skrupulatnego wyводу prawniczego, dowodzącego zasadności powołania się na ten przepis w wyżej wskazanym zakresie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ms]